WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 30 sierpnia 2017 r.

ZP-KNPS.431.6.25.2017.MB1

Pani
Lilia Walasek
Dyrektor
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Chojnowie

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 10-12 lipca 2017 r. na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 930, ze zm.), zwanej dalej „ustawą" oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543, ze zm.) zespół kontrolerów: Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki oraz Małgorzata Siłka – inspektor wojewódzki, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Chojnowie z zakresu zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji: zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym – art. 17 ust. 1 ustawy, zadań własnych gminy – art. 17 ust. 2 ustawy, zadań zleconych z zakresu administracji rządowej określonych w art. 18 ust. 1 ustawy, a także wybranych zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 10 lipca 2017 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 9 czerwca 2017 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2017 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką kierowała Pani Lilia Walasek, zatrudniona na stanowisku Kierownika GOPS w Chojnowie od 1 kwietnia 2015 r., a od 24 czerwca 2015 r. pełniąca funkcję Dyrektora GOPS w Chojnowie.

Pani Lilia Walasek jest odpowiedzialna za wykonywanie zadań w zakresie kontrolowanych zagadnień.

Podpisany w dniu 25 lipca 2017 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z cytowanej ustawy.

Z ustaleń wynika, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19, 20 ustawy, natomiast zadania z art. 17 ust. 1 pkt 3, 7, 8, 9 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie informowano o potrzebach w tym zakresie.

Gmina Chojnów nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w mieszkaniach chronionych (art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy).

Ponadto ustalono, że Dyrektor Ośrodka, na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Chojnów z dnia 2 stycznia 2017 r. wydaje decyzje administracyjne w indywidualnych sprawach dotyczących prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1793, ze zm.).

Stwierdzono również, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ustawy. Nie realizuje natomiast zadań z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3 i 3a ustawy. Ustalono, że Gmina realizuje zadanie wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy. Pozostałe zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 7, 8 i 9 ustawy nie były wykonywane, bowiem nie ubiegano się o pomoc w tym zakresie. Gmina Chojnów nie prowadzi ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy).

W Gminie Chojnów realizowane było zadanie wskazane w art. 110 ust. 4 ustawy. Ponadto Ośrodek kierował wnioski o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6). Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej złożył Radzie Gminy sprawozdania z działalności Ośrodka za 2016 r. (art. 110 ust. 9), natomiast nie wytaczał powództw o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5).

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje obszar Gminy Chojnów zamieszkały przez 9433 mieszkańców (stan na 10.07.2017 r.), w tym 297 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych jest 6 pracowników socjalnych, w tym 5 pracujących w terenie i 1 przyuczający się do objęcia stanowiska i pracy w terenie.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W przypadku GOPS w Chojnowie wskaźnik ten jest spełniony w stosunku do liczby mieszkańców Gminy.

Na sformułowanie oceny wpływ miały następujące nieprawidłowości:

- błędne oznaczenie organu administracji publicznej w decyzjach administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej,
- brak wskazania daty odbioru decyzji administracyjnej w sprawach dotyczących ustalenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej oraz kierowania do domu pomocy społecznej,
- błędne ustalanie początku okresu objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym w decyzjach potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- wypłata świadczenia w formie specjalnego zasiłku celowego bez przeprowadzenia postępowania administracyjnego i bez wydania decyzji administracyjnej,
- nierzetelne sporządzenie wywiadu środowiskowego w sprawie przyznania specjalnego zasiłku celowego,
- brak wskazania daty przyjęcia wniosku o pomoc we wszystkich sprawach dotyczących przyznania świadczeń z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" dla osób dorosłych.

<u>W sprawdzonych sprawach dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych stwierdzono następujące nieprawidłowości:</u>

1. W decyzjach potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej wskazywano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie, jako organ administracji publicznej, który je wydał. Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach

opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1793 ze zm.) dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcy, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy jest decyzja wójta (burmistrza, prezydenta) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania klienta. W związku z powyższym prawidłowo wydana decyzja organu I instancji winna zawierać oznaczenie, że jest to decyzja Wójta Gminy Chojnów, natomiast upoważniony pracownik winien podpisać się jako osoba działająca z upoważnienia Wójta.

2. W sprawie nr 1 (B.G.) strona odbierając decyzje administracyjne Nr Zd/5/2016 z dnia 6.09.2016 r. oraz Zd/3/2016 z dnia 8.06.2016 r. potwierdziła ich doręczenie swym podpisem bez wskazania daty ich odbioru.
   Zgodnie z art. 46 § 1 k.p.a. odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

3. W sprawach nr 2 (J.M.) i nr 3 (E.G.) błędnie ustalano początek okresu objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym.
   W sprawie nr 2 decyzją Nr Zd/1/2017 z dnia 23.03.2017 r. potwierdzono prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na okres 90 dni od dnia 16.03.2017 r., na wniosek złożony w dniu 15.03.2017 r. oraz decyzją Nr Zd/7/2016 z dnia 17.10.2016 r. na okres 90 dni od dnia 17.10.2016 r., na wniosek złożony w dniu 14.10.2016 r.
   W sprawie nr 3 decyzją Nr Zd/2/2016 z dnia 23.04.2016 r. potwierdzono prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na okres 90 dni od dnia 24.03.2016 r., na wniosek złożony w dniu 10.03.2016 r.
   Zgodnie art. 54 ust. 7 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest dzień złożenia wniosku, a w przypadku udzielenia świadczenia w stanie nagłym – dzień udzielenia świadczenia, chyba, że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

<u>W sprawdzonych sprawach dotyczących kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu stwierdzono następującą nieprawidłowość:</u>

1. W sprawach nr 2 (W.M.) decyzja Nr DPS/000001/2016 z dnia 7.01.2016 r. i nr 3 (J.B.) decyzja Nr DPS/000003/2016 z dnia 11.01.2016 r. doręczone zostały przez pracowników

socjalnych Ośrodka. Odbierający potwierdzili doręczenie im decyzji swymi podpisami bez wskazania daty ich odbioru.

Analogicznie jak w sprawach potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, decyzje administracyjne winny być doręczane za pokwitowaniem ze wskazaniem daty jej doręczenia. W związku z powyższym pracownik winien dopilnować, aby doręczenie decyzji potwierdzone zostało zarówno podpisem jak i datą.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych:

1. W toku kontroli przeanalizowano akta sprawy Pana S.W. Stwierdzono, że w dokumentacji brakuje wniosku strony o przyznanie pomocy w formie specjalnego zasiłku celowego, wywiadu środowiskowego oraz decyzji administracyjnej, na podstawie której zrealizowano pomoc. Specjalny zasiłek celowy został wypłacony na podstawie noty obciążeniowej i przekazany na konto Ośrodka Pielęgnacyjno-Rehabilitacyjnego „Niebieski Parasol" w Chojnowie, w którym strona przebywała.

   Zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej. Na podstawie art. 106 ust. 4 ustawy decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców, o których mowa w art. 5a, wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Nie wymaga wydania decyzji administracyjnej, zgodnie z art. 106 ust. 2 ustawy, udzielenie świadczeń w postaci interwencji kryzysowej, pracy socjalnej, poradnictwa, uczestnictwa w zajęciach klubu samopomocy, klubu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, schronienia w formie ogrzewalni i noclegowni, sprawienia pogrzebu, a także przyznanie biletu kredytowanego.

   Mając na uwadze powyższe właściwym postępowaniem jest wydanie, po otrzymaniu wniosku i przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, decyzji administracyjnej przyznającej specjalny zasiłek celowy.

2. W sprawie nr 1(M.W.) decyzją Nr ZS/001475/2016 z dnia 24.11.2016 r. przyznano stronie specjalny zasiłek celowy z przeznaczeniem na leczenie. Z wniosku strony i ustaleń zawartych w wywiadzie środowiskowym nie wynikało, że Pan M.W. wymaga takiej pomocy, wywiad środowiskowy został przeprowadzony nierzetelnie, nie wypełniono części V kwestionariusza wywiadu lit. A, B, i C.

Mając na uwadze § 2 ust. 5 rozporządzenia z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1406, ze zm.), stwierdzić należy, że wywiad środowiskowy jest podstawowym instrumentem pracy pracownika socjalnego, który umożliwia mu zapoznanie się z sytuacją prawną i faktyczną osoby czy rodziny ubiegającej się o przyznanie świadczeń, a następnie podjęcie właściwych działań zmierzających do udzielenia właściwej pomocy. Powinien być sporządzony w sposób staranny i rzetelny, jest bowiem protokołem z przesłuchania danej osoby, sporządzonym pod rygorem odpowiedzialności karnej za udzielanie nieprawidłowych informacji. Z prawnego punktu widzenia wywiad środowiskowy jest środkiem dowodowym za pomocą którego organ administracji ustala sytuację faktyczną. Wypełniony druk wywiadu jest dokumentem urzędowym sporządzonym przez uprawnionego pracownika w prawem przewidzianej formie.

W omawianej sprawie, pracownik socjalny nie zawarł w wywiadach środowiskowych informacji o faktycznych potrzebach rodziny, nie formułował wniosków, które stanowią podstawę planowania pomocy.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania świadczeń z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" dla osób dorosłych:

1. We wszystkich sprawdzonych sprawach dotyczących przyznania świadczeń z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" dla osób dorosłych stwierdzono brak wskazania daty przyjęcia wniosków przed wydaniem decyzji.

   Zgodnie z art. 61 § 3 k.p.a., datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej. Wobec powyższego składane wnioski o przyznanie pomocy należy oznaczać datą wpływu w celu stwierdzenia faktycznej daty wszczęcia postępowania.

W związku z przeprowadzoną kontrolą oraz stwierdzonymi nieprawidłowościami wydaje się następujące zalecenia:

1. W decyzjach administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej wskazywać Wójta Gminy Chojnów jako organ rozstrzygający sprawę.

   Podstawa prawna: art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1793, ze zm.).

   Termin wykonania: na bieżąco.

2. Decyzje administracyjne doręczać stronom za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej lub przez pracowników, dopilnować aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.
   Podstawa prawna: art. 39, art. 42 § 2, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1257).
   Termin wykonania: na bieżąco.

3. Decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej wydawać świadczeniobiorcom na okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest: - dzień złożenia wniosku lub w przypadku udzielenia świadczeń w stanie nagłym - dzień udzielenia świadczenia - chyba, że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.
   Podstawa prawna: art. 54 ust 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1793, ze zm.).
   Termin realizacji: na bieżąco.

4. Świadczenia z pomocy społecznej przyznawać w formie decyzji administracyjnej na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. W przypadku udzielania pomocy z urzędu dokumentować przyczynę takiego postępowania. Decyzję administracyjną o przyznaniu bądź odmowie przyznania świadczenia wydawać po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego.
   Podstawa prawna: art. 106 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 930, ze zm.).
   Termin realizacji: na bieżąco.

5. W celu ustalenia sytuacji faktycznej i prawnej osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia, a następnie podjęcia właściwych działań zmierzających do zaplanowania pomocy, rodzinne wywiady środowiskowe sporządzać starannie i rzetelnie. Poszczególne części wywiadu winny być wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu.

Podstawa prawna: § 2 ust. 5 rozporządzenia z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2016 r., poz. 1406, ze zm.),
Termin wykonania: na bieżąco.

6. W celu stwierdzenia faktycznej daty wszczęcia postępowania wnioski, składane przez strony, o przyznanie pomocy należy oznaczać datą wpływu do organu administracji publicznej.
   Podstawa prawna: art. 61 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1257).
   Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 930, ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Danuta Zavilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:
1. Wójt Gminy Chojnów
2. a/a

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
Ewelina Zygmunt